I

(Резолюции, препоръки и становища)

ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 27 октомври 2011 година

относно научноизследователската инициатива за съвместно планиране „Предизвикателствата, свързани с водата в променящия се свят“

(2011/C 317/01)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 181 от него,

като има предвид, че:

(1) Наличието на достатъчни количества вода с добро качество е въпрос от първостепенна важност и не само общоевропейско, а и глобално предизвикателство пред обществото.

(2) Като част от стратегията „Европа 2020“, водещата инициатива, огласена в съобщението на Комисията от 26 януари 2011 г. „Европа за ефективно използване на ресурсите — водеща инициатива на стратегията Европа 2020“ ([1]) припомня значението на водата като основен природен ресурс, който поддържа функционирането на европейската и световната икономика и качеството ни на живот. Освен това, водещата инициатива съгласно съобщението на Комисията от 6 октомври 2010 г. „Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ — Съюз за иновации“ ([2]) отчита водата като предизвикателство с нарастващо значение за обществото и приоритетна област на иновации, за да може Съюзът да постигне целите на политиката си по отношение на водата, като същевременно обезпечава добро екологично, химично и количествено състояние на водите и устойчивото им потребление, намалява водния си отпечатък, подобрява сигурността на водоснабдяването и спомага за водещата роля на водната индустрия на Европа в световен план.

(3) Очаква се през следващите 20 години разликата между наличността и търсенето на вода в световен мащаб да нарасне значително. Постигането на трудния баланс между търсене и предлагане на вода, поставянето на приоритети за справянето с недостига на вода и дългосрочното опазване на водните екосистеми изискват координирани действия и солидна научна и техническа основа, съчетана с пълното отчитане на местните географски, политически, социално-икономически и културни условия. За тази цел Европейската комисия разработва проект за опазване на водите на Европа за 2012 г., в който ще залегнат мерки за осигуряване на вода за ЕС с добро качество и в достатъчно количество за всички възможности за законосъобразното ѝ ползване.

(4) Има опасност до 2015 г. за значителна част от сладката вода на Европа да не се постигне целта за добър екологичен статус, залегнала в Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г., за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите ([3]). Този риск се дължи на редица фактори и външни влияния, както подчерта Европейската агенция за околната среда в доклада си за състоянието на околната среда за 2010 г. Замърсяването на водите продължава да буди тревога за общественото здраве, особено по отношение на излагането на нови замърсители, въздействието на химически смеси, откривани в някои европейски води и възможните рискове от микробиологично заразяване.

(5) Очаква се изменението на климата да продължи да оказва въздействие върху европейските водни екосистеми, в резултат на което ще има по-чест недостиг на вода, по-чести и по-тежки засушавания, особено в страните от Средиземноморието, и по-голяма опасност от наводнения в голяма част от Европа.

(6) Интензивното земеделие, имащо за цел производството на повече храни и биомаса, може да увеличи търсенето на вода за напояване, което да повиши ползването на водните запаси. Трябва бързо да се разработят решения

([1]) COM(2011) 21 окончателен.
([2]) COM(2010) 546 окончателен.
([3]) ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1.

за разумно ползване на водата, за да се направи напояването по-ефективно, да се намали потреблението на вода и водоносните слоеве да се управляват и съхраняват устойчиво.

(7) Повишената урбанизация и разрастването на застроената среда, включително инфраструктурите за корабоплаване и енергетиката, предизвикват хидроморфологични изменения, които въздействат на надземните и подземните водоеми, местообитания и други аспекти на биологичното разнообразие. По-добре интегрираните подходи в планирането биха били от голяма полза. Те следва да се базират на благонадеждни системи за мониторинг и по-цялостна оценка на причинно-следствените връзки между земеползването и промените във водните екосистеми.

(8) Водните инфраструктури в Европа стават все по-податливи на аварии поради стареенето си, увреждания от изкопни работи, недостатъчно поддържане или претоварване. Течовете от водоснабдителни системи в някои части на Европа се отчитат като значителни, а загубите на пренасяната вода варират между 5 и 40 %.

(9) Европейският воден сектор има голямо икономическо значение, като средният му растеж е 5 %, а оборотът достига около 80 млрд. EUR годишно, което представлява около една трета от световния пазар на водата. По-доброто стратегическо сътрудничество в научноизследователската и новаторската дейност в областта на водата в Европа може да доведе до научни и технологични пробиви, които да увеличат конкурентоспособността ѝ на световните пазари, да допринесат за преход към по-ефективно ползване на водата в европейската икономика и по този начин — до постигането на преформулираните цели на „Европа 2020“ за по-интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика.

(10) Укрепването на базата от научни и технологични познания в Европа е от особена важност за справяне със социалния, екологичния и икономическия аспект на предизвикателствата във връзка с водата.

(11) Макар в Европа да се провеждат отлични научни изследвания, актуалното състояние на изследванията в областта на водата изглежда доста сложно и прекалено фрагментарно. Много изследователски мрежи и организации на европейско, национално и регионално ниво определят програмите си за изследване на водата сравнително изолирано, което води до припокриване или конкуренция между научноизследователските дейности, поради което те често не достигат нужната критична маса.

(12) Предвид факта, че по-голямата част от европейската територия попада в трансгранични вододели, необходимо е трансгранично сътрудничество, за да се постигне необходимата критична маса от експертни познания, дейности и институционален капацитет, която да спомогне за по-ефективното използване на европейския научноизследователски потенциал и за съвместими трансгранични решения.

(13) Съвместното планиране на научноизследователската дейност относно предизвикателствата, свързани с водата в променящия се свят, ще допринесе за координацията на научните изследвания в тази област и за постигането на напълно действащо европейско научноизследователско пространство по въпросите на водата, което ще укрепи водещата позиция на Европа и нейната конкурентоспособност в научните изследвания в областта, като същевременно съдейства за постигането на целите на Съюза в областта на политиката за водите.

(14) На своето заседание от 26 май 2010 г. [1] Съветът по конкурентоспособност призна „Предизвикателствата, свързани с водата в променящия се свят“ за област, в която съвместното планиране би осигурило значителна добавена стойност към разпокъсаните понастоящем усилия на държавите-членки за научни изследвания. В тази връзка Съветът прие заключения, в които признава необходимостта от стартиране на инициатива за съвместно планиране в областта на водите и прикани Комисията да вземе участие в нейната подготовка. Освен това Съветът отново потвърди, че съвместното планиране е процес, ръководен от държавите-членки и подпомаган от Комисията.

(15) Научните изследвания по водите са основна област в рамковата програма за изследвания на ЕС, която играе стратегическа роля за подпомагането на европейския политически процес, като взема предвид и глобалното измерение на предизвикателствата във връзка с водите. Дейностите по тази инициатива за съвместно планиране трябва да се координират тясно със 7-ата рамкова програма на ЕС и с бъдещи съюзни програми в тази област, особено с Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ (2014—2020 г.).

(16) Анализът на националните научноизследователски дейности, описан в работния документ на службите на Комисията потвърждава, че има нужда от по-добра координация за повишаване на ефективността и въздействието на научноизследователската дейност, както и за избягване на дублирането чрез разработване на обща стратегическа програма.

(17) С оглед Комисията да може да докладва на Парламента и Съвета за напредъка по всички инициативи за съвместно планиране, държавите-членки ще трябва да докладват редовно на Комисията за напредъка, постигнат по настоящата инициатива за съвместно планиране,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

1. Държавите-членки се насърчават да разработят обща визия за начина, по който сътрудничеството и координацията в областта на научните изследвания на ниво ЕС може да спомогне за справяне с предизвикателството да се постигнат устойчиви водни системи за нуждите на устойчива икономика в Европа и извън нея и за извличане на ползи от възможностите, които такава обща визия предоставя.

[1] Заключение на Съвета 10246/10, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st10/st10246.en10.pdf

2. Държавите-членки се насърчават да разработят обща оперативна програма за стратегически научни изследвания, определяща потребностите от научни изследвания в средносрочен и дългосрочен план и целите в областта на водите. Програмата трябва да съдържа план за прилагането със заложени в него приоритети и график, както и необходимите за изпълнението му дейности, инструменти и ресурси.

3. Държавите-членки се насърчават да включат следните мерки в програмата за стратегически научни изследвания и в плана за изпълнението ѝ:

а) определяне и обмен на информация относно съответните национални програми, научноизследователски дейности и изследователски програми, координирани от ЕС;

б) укрепване на действията за съвместно прогнозиране и на капацитета за технологична оценка;

в) обмен на информация, ресурси, най-добри практики, методики и насоки;

г) установяване на области или пилотни изпитателни дейности, които биха извлекли полза от координирането, съвместните покани за предложения или обединяването на ресурси (включително финансови ресурси);

д) определяне на реда и условията за съвместното провеждане на научноизследователската дейност в областите, посочени в буква г);

е) осигуряване на координация и развиване на синергични ефекти със съществуващи схеми за научни изследвания и иновации в ЕС, напр. рамковата програма и други свързани инициативи за съвместно планиране, по-специално инициативите за съвместно планиране „Обединяване на знанията за климата в Европа“, „Европа на градовете — глобални предизвикателства, местни решения“ и „Здрави и продуктивни морета и океани“;

ж) съвместно използване, когато това е уместно, на съществуващите научноизследователски инфраструктури или разработване на нови инструменти, като координирани банки от данни, или на модели за изучаване на процесите, свързани с водите;

з) насърчаване на по-добро сътрудничество между публичния и частния сектор, както и отворен достъп до иновациите между различните научноизследователски дейности и бизнес сектори, които имат отношение към водите;

и) изнасяне и оповестяване на знания, нововъведения и интердисциплинарни методологични подходи, особено по отношение на резултатите от значение за политиките;

й) подаване на подходяща научна и технологическа информация на равнище вземане на решения в национален и европейски план;

к) създаване на мрежи между центровете за научноизследователска дейност в областта на водите.

4. Държавите-членки се насърчават да изградят ефективна обща управленска структура на научноизследователската дейност в областта на водите със задача изготвянето на общи условия, правила и процедури за сътрудничество и координация, както и наблюдаването на изпълнението на програмата за стратегически изследвания.

5. Държавите-членки се насърчават да изпълняват съвместно програмата за стратегически изследвания посредством националните си програми за научноизследователска дейност в съответствие с насоките за рамковите условия за съвместно планиране, изготвени в Съвета от групата на високо равнище по въпросите на съвместното планиране.

6. Държавите-членки се насърчават да си сътрудничат с Комисията с оглед проучване на възможните инициативи, с които Комисията би могла да ги подпомогне при изготвянето и изпълнението на програмата за стратегически научни изследвания и при координирането на съвместната програма с други инициативи на Съюза в тази област.

7. Държавите-членки се насърчават да работят в тясно сътрудничество със Стратегическия форум за международно научно и технологично сътрудничество (SFIC) за разработването и прилагането на евентуално международно измерение на програмата за стратегически изследвания и да осигурят съответствие с инициативите на SFIC със страните извън ЕС и по отношение на тях.

8. Държавите-членки се насърчават да докладват редовно на Комисията за постигнатия напредък по тази инициатива за съвместно планиране чрез съответни годишни доклади.

Съставено в Брюксел на 27 октомври 2011 година.

За Комисията

Máire GEOGHEGAN-QUINN

Член на Комисията